

ПРЕБРОЯВАНЕ НА НАСЕЛЕНИЕТО В ОБЛАСТ ВАРНА КЪМ 7 СЕПТЕМВРИ 2021 Г. - МИГРАЦИЯ И МИГРАЦИОННО ПОВЕДЕНИЕ НА НАСЕЛЕНИЕТО

Окончателни данни

Миграция

Миграцията на населението е основен фактор, който оказва влияние върху броя и структурите на населението както на страната като цяло, така и за отделните региони и територии.

Миграцията е обект на наблюдение още от първото преброяване на населението в Княжество България през 1880 година. До 1946 г. тя е регистрирана предимно чрез сравняване на месторождението и местоживеенето на преброяваните лица. От 1946 до 1985 г. миграцията се наблюдава чрез съпоставяне на местоживеенето при предходното и текущото преброяване.

През периода 1986 - 2021 г. в програмата на преброяванията е включен въпрос, чрез който се наблюдава последната промяна на местоживеенето на лицата в периода между две преброявания. След 1992 г. и във връзка с настъпилите промени в политическата система и отварянето на границите на страната се наблюдава увеличаване на потока на пребивавали в чужбина и завръщащи се в страната.

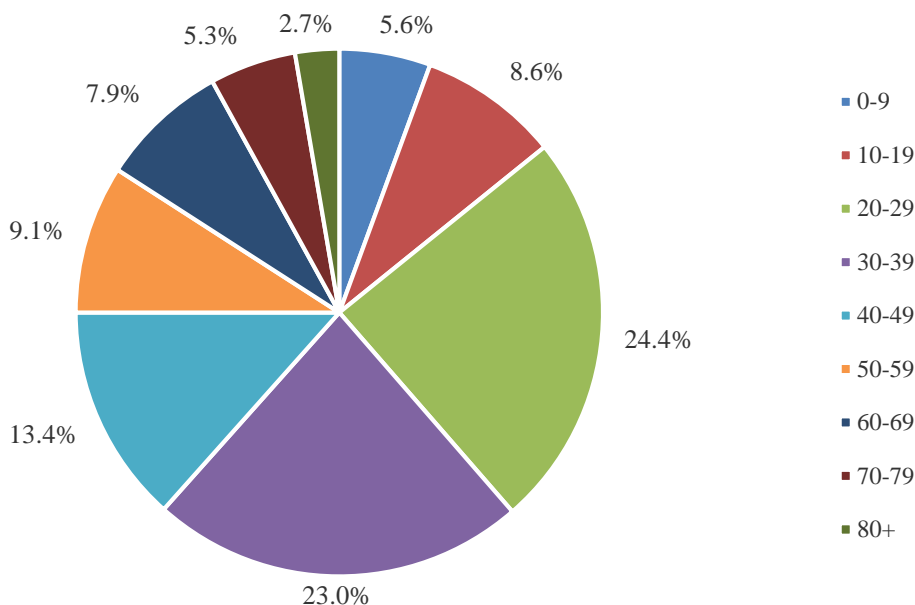
Вътрешна миграция на населението през периода 2011 - 2021 година

Към 7 септември 2021 г. 32 053 лица в област Варна са декларирали, че са променили населеното място на обичайното си местоживеене през периода 2011 - 2021 година. Жените мигранти са 17 216, или 53.7%, а мъжете - 14 837, или 46.3% от мигриралите лица.

С най-висок относителен дял са лицата на възраст 20 - 29 навършени години¹ - 24.4%, след тях са тези на възраст 30 - 39 навършени години - 23.0% и лицата във възрастовата група 40 - 49 навършени години - 13.4% от мигриралите лица.

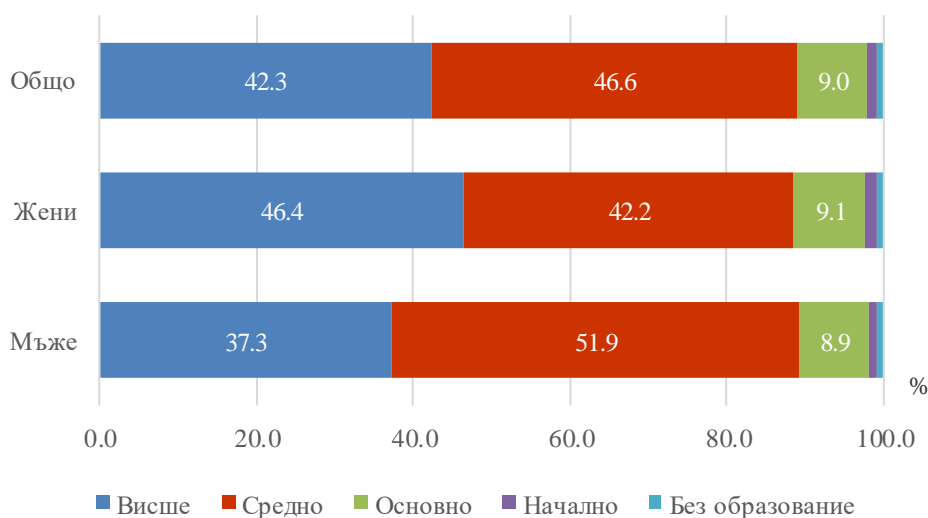
¹ Всички демографски и социално-икономически характеристики на лицата се отнасят към критичния момент на преброяването - 7 септември 2021 година.

Фиг. 1. Повъзrastова структура на мигриралите лица в област Варна към 7 септември 2021 година

Към 7 септември 2021 г. 46.6% от мигриралите през наблюдавания период лица на 15 и повече навършени години в област Варна са със завършено средно образование и 42.3% - със завършено висше образование. Най-нисък е дялът на лицата без образование - 0.9% от мигриралите през периода.

Фиг. 2. Мигрирaли лица в област Варна по пол и образование към 7 септември 2021 година

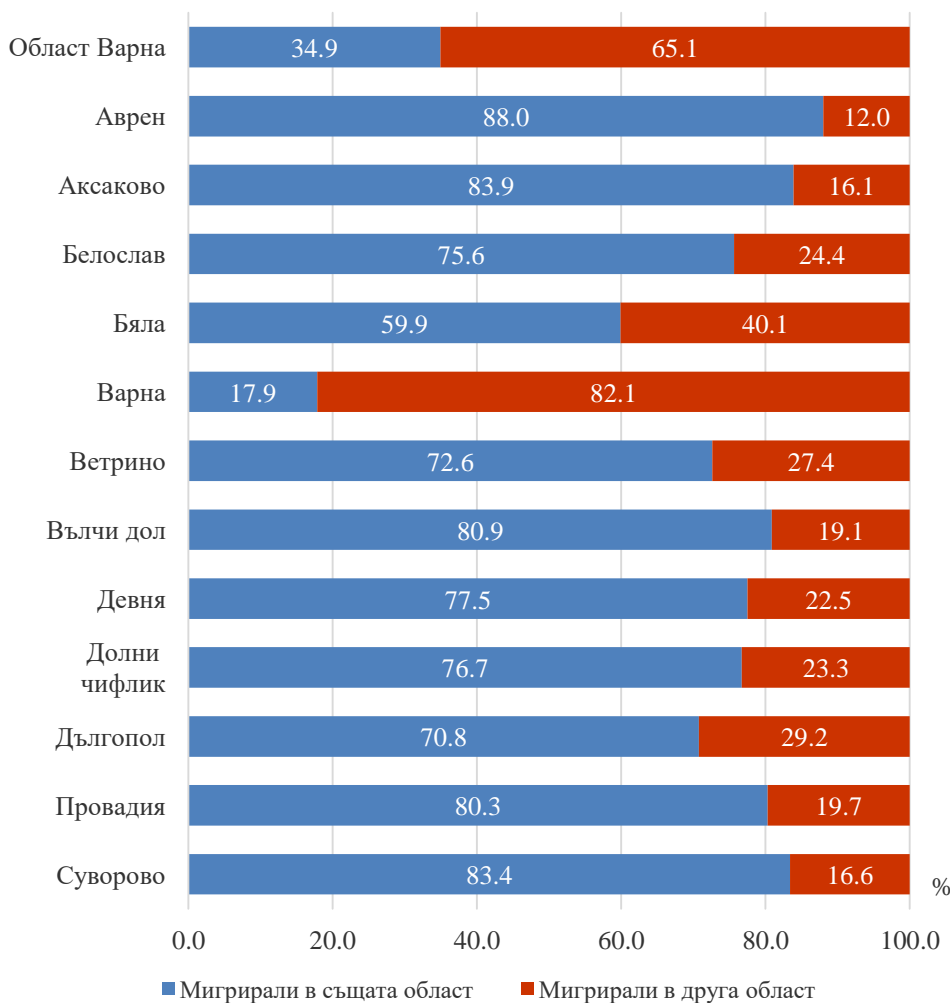
Вътрешна миграция на населението между областите

През периода 2011 - 2021 г. 11 193 души, или 34.9% от всички мигранти в област Варна, са се заселили в населено място на областта, като 49.6% са се заселили в градовете, а останалите (50.4%) - в селата на областта.

Заселилите се в населени места извън област Варна, са 20 860 души, или 65.1% от мигриралите лица. От тях 94.5% са мигрирали към градовете, а 5.5% - към селата на други области.

Най-висок е относителният дял на мигриралите извън границите на област Варна, в общините Варна - 82.1% (19 123 лица), Бяла (40.1%) и Дългопол (29.2%). Най-нисък е този дял в общините Аврен - 12.0% и Аксаково - 16.1%.

Фиг. 3. Структура на миграцията в област Варна по общини и направления

Пристигнали/завърнали се от чужбина през периода 1980 - 2021 година

Към 7 септември 2021 г. 26 358 лица в област Варна са декларирали, че са пребивавали извън страната за повече от една година през периода 1980 - 2021 г. и са се завърнали или са пристигнали в областта през същия период.

След края на осемдесетте години на миналия век със смяната на политическата система и отварянето на границите на страната се наблюдава постоянно увеличение на броя на българите, които напускат страната и пребивават в чужбина. Данните от последното преброяване показват, че успоредно с това се увеличава и броят на завръщащите се в страната.

Българските граждани, завърнали се в област Варна през наблюдавания период, са 20 863, или 79.2% от всички посочили, че са пребивавали в чужбина. Мъжете са 10 758 (51.6%), а жените - 10 105 (48.4%).

Най-много български граждани са се завърнали от Германия - 3 870, или 18.5%, следва Обединеното кралство - 3 299, или 15.8%, Русия - 1 573, или 7.5% и Гърция - 1 364, или 6.5% от пребивавалите в чужбина.

Чуждите граждани, пристигнали в област Варна през наблюдавания период, са 5 495 лица. Мъжете са 2 616, или 47.6%, а жените - 2 879, или 52.4%. Преобладават гражданите на страни от Европа - 84.5%, и Азия - 11.8% от всички пристигнали в страната чужденци.

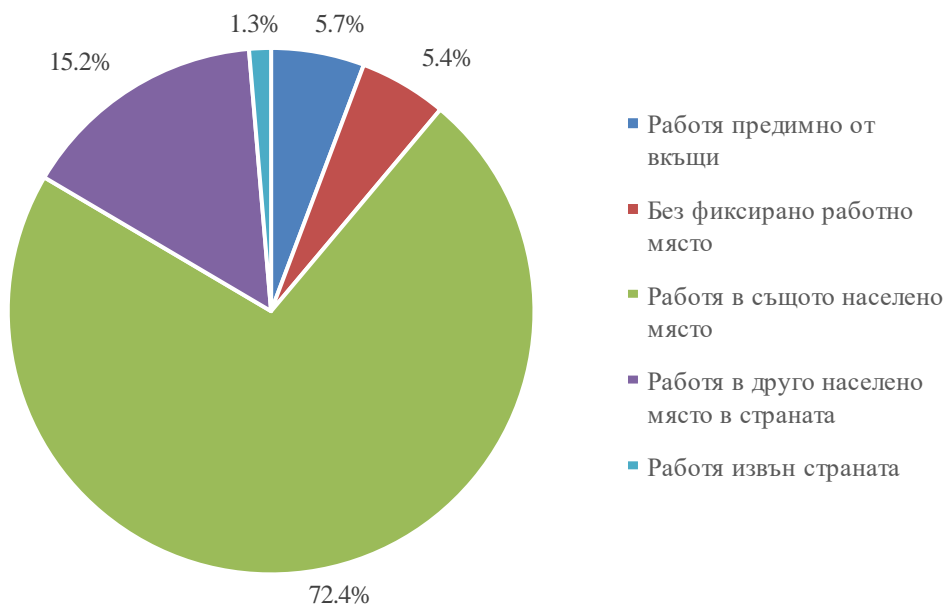
Местонамиране на работното място/учебното заведение на заетите и учащите лица в област Варна към 7 септември 2021 година

Явлението всекидневна трудова миграция е тясно свързано с икономическото състояние на населените места, тяхното местонамиране и инфраструктура, както и с наличието и характеристиките на работната сила в тях. Значението на този процес за обществото е голямо, тъй като участието във всекидневните пътувания, за разлика от постоянното преселване, не води до обезлюдяване на населени места или до нарушаване на възрастовата структура на населението. Всекидневната миграция е наблюдавана изчерпателно за първи път при преброяването през 1975 година. При преброяването през 2021 г. се наблюдава не само ежедневната трудова миграция, а като цяло местонамирането на работното място, вкл. за лицата, които работят предимно от вкъщи, както и за тези без фиксирано работно място.

Местонамиране на работното място на заетите на възраст 15 и повече навършени години

Към 7 септември 2021 г. 9 678 лица в област Варна, или 5.7% от отговорилите на въпроса са посочили, че работят предимно от вкъщи. Без фиксирано работно място са 9 098 лица, или 5.4%. Най-висок е абсолютният брой и относителният дял на лицата, които работят в същото населено място, в което живеят - 122 319 (72.4%). До населеното място, в което работят, пътуват 25 637 лица, или 15.2%. Заетите, които пътуват извън страната, са 2 270, или 1.3%.

Фиг. 4. Разпределение на заетите лица в област Варна според местонамирането на работното им място към 7 септември 2021 година¹

Мъжете преобладават във всички групи с изключение на групата от лица, които работят в едно и също населено място. Най-висок е дялът им при лицата, които работят извън страната - 86.0%. Почти еднакъв брой мъже и жени са посочили, че работят предимно от вкъщи, съответно 51.3 и 48.7%.

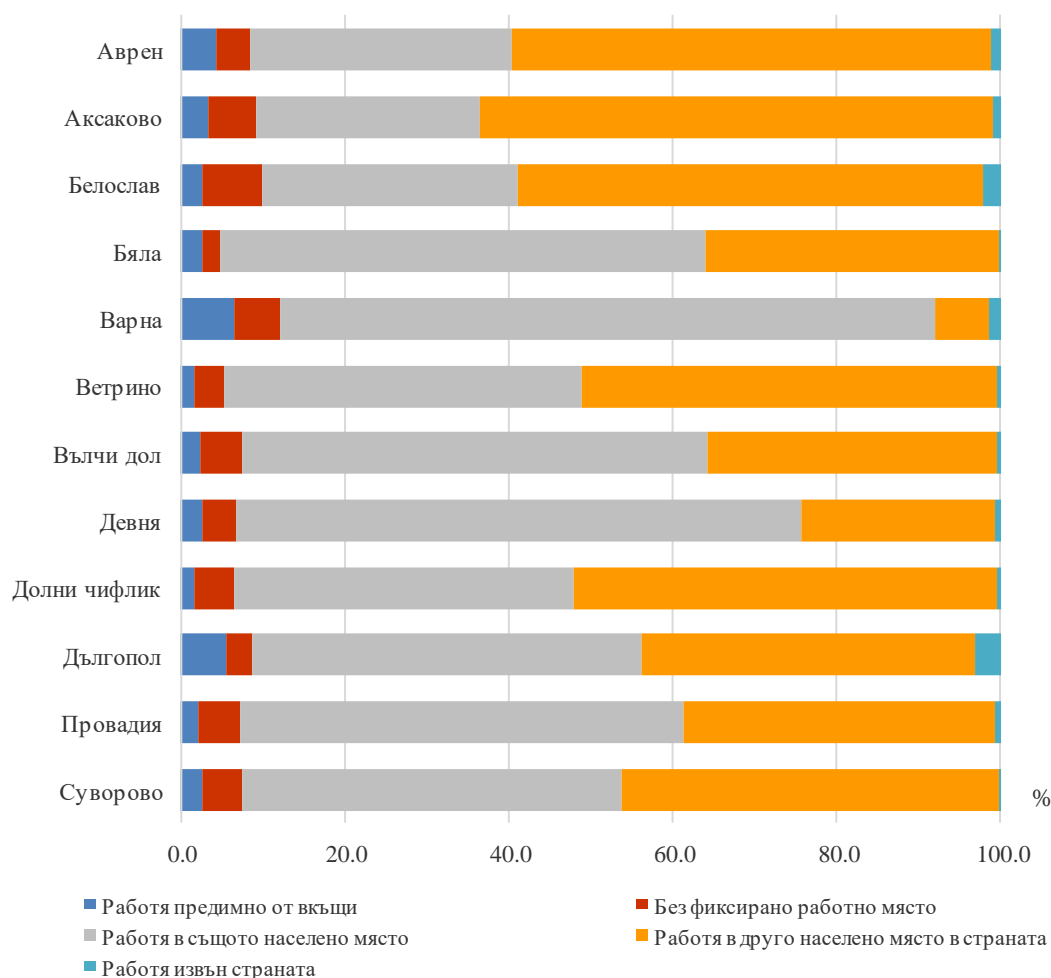
Към 7 септември 2021 г. най-висок е дялът на лицата в област Варна, работещи предимно от вкъщи, в общините Варна - 6.5%, Дългопол - 5.5% и Аврен - 4.1% от заетите в съответната община.

Заетите без фиксирано работно място са относително равномерно разпределени на територията на областта и варират от 2.3% в община Бяла до 7.2% в община Белослав.

Най-нисък е относителният дял на заетите лица в област Варна, които пътуват в друго населено място, за да работят, в общините Варна - 6.7%, Девня - 23.7% и Вълчи дол - 35.4%. Най-голям е дялът на трудовите мигранти в общините Аксаково - 62.7%, Аврен - 58.5%, Белослав - 56.7% и Долни чифлик - 51.4%.

¹ При изчисляването на относителните дялове на съответните категории не са включени лицата, добавени от административни източници, за които липсва информация в използваните при преброяването регистри.

Фиг. 5. Разпределение на заетите лица в област Варна според местонамирането на работното им място към 7 септември 2021 година

Трудова миграция на заетите лица на възраст 15 и повече навършени години

Към 7 септември 2021 г. 25 637 лица в област Варна пътуват всекидневно или по-рядко от населеното място, в което живеят, до населеното място, в което работят. Всекидневните трудови мигранти представляват 13.6% от всички заети лица на възраст 15 и повече навършени години. От тях в градовете живеят 14 681 души, или 57.3%, а в селата - 10 956, или 42.7%, като преобладават мъжете - 59.1%, в сравнение с жените - 40.9% от всички трудови мигранти.

Разпределението на трудовите мигранти в област Варна според честотата на пътуване показва, че преобладават лицата, които пътуват пет и повече пъти в седмицата - 20 522, или 80.0%. Следват пътуващите от 2 до 4 пъти в седмицата - 3 616 (14.1%), по-рядко от веднъж в седмицата - 788 (3.1%) и пътуващите веднъж в седмицата - 711, или 2.8% от всички трудови мигранти.

Най-използваният вид транспорт сред трудовите мигранти в област Варна е „лек автомобил, ван (личен/служебен)“. По този начин се придвижват до работното си място 18 587 души, или 72.6% от трудовите мигранти. На второ място се нареждат пътуващите с автобус (вкл. маршрутно такси) - 7 797, или

30.5%. Значително по-малко предпочитан е железопътният транспорт - с влак пътуват 810 лица, или 3.2% от трудовите мигранти.

Наблюдават се различия в използвания транспорт при мъжете и жените трудови мигранти. Лекият автомобил е предпочитаното превозно средство от мъжете - 81.7%, докато при жените с автомобил пътуват 59.6%. С автобус се предвижват 44.9% от жените и 20.5% от мъжете.

Трудова миграция между областите

Към 7 септември 2021 г. 21 847 души в област Варна, или 85.2% от всички трудови мигранти пътуват до населени места на територията на областта. Преобладаващата част от тях (80.6%) работят в градовете, а останалите 19.4% - в селата на областта.

Пътуващите до населени места извън границите на област Варна са 3 790, или 14.8% от трудовите мигранти, като от тях 86.0% пътуват към градовете, а 14.0% - към селата на други области.

Местонамиране на учебното заведение на учащите лица

Към 7 септември 2021 г. 1 589 лица в област Варна, или 2.8% от отговорилите на въпроса, са посочили, че учат предимно от вкъщи. Най-висок е абсолютният брой и относителният дял на лицата, които учат в същото населено място, в което живеят - 47 878 (83.3%). Лицата, които пътуват до населеното място, в което учат са 7 616, или 13.3%. Учащите, които пътуват извън страната, са 370, или 0.6%.

Фиг. 6. Разпределение на учащите в област Варна според местонамирането на учебното заведение към 7 септември 2021 година

Мобилност на учащите лица

Към 7 септември 2021 г. 7 616 лица в област Варна пътуват ежедневно или по-рядко от населеното място в което живеят, в друго населено място, в което учат. Мобилните учащи представляват 13.3% от

всички учащи лица. В градовете живеят 3 060 души, или 40.2%, а в селата - 4 556, или 59.8% от учащите мигранти.

Най-използваният вид транспорт сред мобилните учащи в област Варна е „Автобус (вкл. маршрутно такси)“. По този начин се придвижват до учебното заведение 4 685 души, или 73.4%. На второ място се нареждат пътуващите с „Лек автомобил, ван (личен/служебен)“ - 1 822, или 28.5%. Значително по-малко предпочитан е железопътният транспорт - с влак пътуват 448 лица, или 7.0% от учащите.

Миграция на учащите между областите

Към 7 септември 2021 г. 5 895 души в област Варна, или 77.4% от всички мобилни учащи пътуват до населени места на територията на областта, в която живеят. Преобладаващата част от тях (79.5%) учат в градовете, а останалите 20.5% - в селата на областта.

Пътуващите до населени места извън границите на своята област са 1 721, или 22.6%, от тях 94.7% пътуват към градовете, а 5.3% - към селата на други области.